

ACC. NR **M.12019: /**

Prästen som blev mållös på predikstolen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

/.

Om påskafton är ju trollen och allt annat lett ute. Då hade också en le' käring från S. Hestra begett sig ut till en bäck, som rann mot norr, där hon klädde av sig spritt naken och ropade: "Så vitt som detta rop hörs, så vitt skall jag ha smör och mjölk!". Nu ville det sig inte bättre än att prästen kom där förbi och råkade höra käringens ord. Kärningen förbjöd prästen på det allra strängaste, att säga ett enda ord till någon om det han sett och hört, för om han gjorde det, skulle han sedan på söndagen inte kunna säga ett ord på predikstolen. Men hur det nu var, kunde han dock inte hålla riktigt tyst med saken utan nämnde väl ett ord till någon. Därför gick det också så, att när han på söndagen skulle börja sin predikan, fick han inte fram ett enda ord. Då gick han ner från predikstolen och ut på kyrkogården, där han bet i en grav. Sen gick han upp igen och predikade, så att det gallrade (skallade) i hela kyrkan. Plötsligt fick han bland folket i bänkarna se en käring med en mjölkbytta på huvudet. Det hon som hade förtrollat honom.

ACC. NR M. 12019:2.

Om Odens Jakt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L.

Jag har själv hört Odens jakt gå fram över Högshulta-sjön(i S. Hestra socken) och utåt laggarna(=mossarna).Det skramlar och ramlar och låter som när hundar skäller,och det går till och från.Odens jakt har uppkommit av att en man - han hette väl Oden - var ute och jagade en juldag,och till straff för denna synd måste han alltid jaga fram genom luften,dit han blev upptagen just som han höll på med denna syndiga jakt.

Så var det en gång tre pojkar,som hade varit och supit i torpet Hunsaba under Sjöaslätt(i S. Hestra socken).De var rätt så druckna alla tre,och bland alla infall de hade,fick de för sig att de skulle göra spe av Odens jakt.De förde en massa skoj med den i tanke att det ingenting var annat än prat.Nu vet ju alla,att Odens jakt inte går lågare än oxen bär oket.Och plötsligt blev de alla tre tvungna att lägga sig ner på marken och börja krypa alldeles så lågt som oxen bär oket.På det sättet måste de ta sig hem.Så de fick nog av att göra narr av Odens jakt.

När Färgaryds kyrka skulle byggas, var det så, att det som byggdes under dagen revs ned om natten. Då spände man ett par tvillingstutar för ett par kälkar eller det kanske var ett träd. Där stutarna stannade, byggde man kyrkan, utan att något blev nedrivet om nätterna. Men det var ju så, att förr i tiden fanns det troll i berg. Nu hände det sig, att en man stod och byggde på ett hus, eller kanske det var en kyrka. Då kom där ett troll förbi och sade, att om mannen inte kunde gissa hans namn till nästa dag, skulle han ta honom. Då gick mannen i solakvällen till berget, där trollen bodde. Han fick då se en trollkärning sitta utanför berget och hörde henne sjunga så här:

Vyssa, vyssa, lille min
i morgon kommer jätten Finn
med Kristi blod och Kristi kött
och hela mannens hjärta.

När trollet dagen efter kom till mannen, sade denne:

Hör du jätte Finn
skjut stenen lite bätter in.

Men jag tror inte att det finns några troll mer, för åskan har slagit ihjäl dem.

ACC. N:R

M. 12019:4

Om soldaten Fogel.

Det fanns en gång för länge sedan en soldat i Långaryd, som hette Fogel (namnet uttalat med rent o-ljud). Han bodde på en plats, där det ännu i min barndom stod tre små stugor, invid vilka kyrkfolket hade ett "vile", d. v. s. ett viloställe, när de var på hemväg från kyrkan. Så blev Fogel kallad i kriget i Polen. Men på julkvällen ville han gärna komma hem till de sina. Denne Fogel kunde lite mer än andra. Han hade bl. a. förmågan, att när han önskade kunna höja sig upp i luften och förflytta sig, vart han ville, men man fick under tiden inte nämna hans namn, när han på det sättet kom flygandes, för då ramlade han genast ner. På julkvällen kom Fogel flygande i luften från Polen till sitt hem, men han vågade inte på något vis ge sig till känna, av fruktan att någon i så fall kunde nämna hans namn. Han gick emellertid flera gånger runt stugan och såg sina anhöriga sitta därinne runt julbordet. För att han dock skulle kunna visa, att han varit hemma, tog han med sig en träsko, som stod ute på farstubron.

På julamornen när träskon saknades, blev det ett väldigt undrande

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

ACC. N:R

M.12019:57

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

den
över var ~~träskan~~ kunde ha tagit vägen,men den hittades inte,hur man
än letade.

Fogel kom helbrägda hem från kriget,och då hade han den saknade trä-
skon med sig.

ACC. N:R M. 12019:6.

som/

En nämndeman i Färgaryd hade levat ett förskräckligt ogudaktigt liv, dog och blev begravnen. Men efter den betan började det att spöka alldeles förfärligt på kyrkogården. Prästen hette på den tiden Ivendorf och han hade en dräng, som inte var det minsta mörkrädd. En dag sade prästen till honom: "Om du i natt vågar ligga på kyrkogården, skall du få se något riktigt intressant!". Jo, det vågade drängen visst. Framemot skymningen vandrade Ivendorf och hans dräng till kyrkogården. Prästen hade en käpp i handen och sin kappa på armen. När de kom fram, lade Ivendorf först kappan på marken och sade till drängen: "Nu lägger du dig på kappan, men det säger jag dig, att vad som än händer i natt, skall du inte bry dig om det.". Därefter tog Ivendorf sin käpp och ritade en ring runt drängen, sägande: "Om du går det minsta utanför denna ring, svarar jag inte för vad som kan hända dig". Drängen lovade, att noga akta på prästens varningar. Vid midnatt uppenbarade sig plötsligt en ståtlig svartklädd man på kyrkogården. Denne gick fram till drängen och befälde honom i barsk ton, att ögonblickligen packa sig hem. Drängen vägrade att efterkomma denna befallning. Då avlägsnade sig

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6,

ACC. N:R M. 12019:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

den svartklädde för en stund,men kom snart tillbaka."Ser du inte, att prästgården brinner",säger han till drängen.När drängen då ser bortemot prästgården,står denna i ljusan låga,alldeles som den svartklädde sagt.Men i all förskräckelsen kommer dock drängen i håg sin husbondes varning och bryr sig inte om lämna kappan som han sitter på,utan stannar lugnt kvar.När den fine främmande herrn alltså inte varken med lock eller poek kunde få bort drängen,gick han fram till nämndemannens grav,tar en spade och börjar gräva upp kistan,tar ut liket och flår det omsorgsfullt.Sedan han avslutat detta arbete och lagt skinnet åt sidan,lyckades drängen oförmärkt nappa det till sig med hjälp av prästens krycka.Så fort den svartklädde märkte sin förlust,gick han fram till drängen och bad att få skinnet tillbaka."Nej,det får du inte",svarade drängen."Tag genast hit det",röt den svartklädde alldeles ursinnig."Vad skall du ha det till då ?" frågade drängen."Jo det skall jag kränga på mig och sedan spöka.Så säger en del,att nämndemannen spökar,medan andra svärjer och förbannar sig på att det inte är sant,och på det viset vinner jag många

ACC. NR M. 12019:8.

själar!". "Skinnet behåller jag", svarade drängen, och med det beskedet fick den svartklädde avlägsna sig. På morgonen fann Ivendorf sin dräng oskadd med skinnet bredvid sig. En del säger, att han gav skinnet till Färgaryds kyrka, där det ännu skall finnas.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Min mormor(bördig från Berga i Kronobergs län) har berättat detta för mig, och hon var alltid en sannfärdig människa. Det var så, att morfar var soldat och blev utkallad i finska kriget. Nu hade han hört sägas, att om man tog ett ben från kyrkogården och bar det på sig, skulle man bli hård. Men det var mycket nog^{med} att lämna tillbaka det, ^{för} annars kunde det bli ledsamma följder. Aftonen innan han skulle resa smög han sig upp till kyrkogården och tog ett litet ben, som kastats upp, när en ny grav grävdes. Det sydde han omsögsfullt in i sina hängslen. Därefter drog han ut i kriget. Han blev länge borta, därför att han råkade bli tillfångatagen och förd till Sibirien, där han blev tvungen att ^{stanna} vara i 9 år. När han då äntligen sent en kväll kom tillbaka alldeles oskadd, blev det stor glädje i hemmet. Men innan han gick till sängs, sprättade han bort benet ur sina hängslen och lade det på en byrå. Jag minns den byrån så väl! När mormor och han lagt sig och låg och pratade, började det le^a på benet alldeles som om det hade varit möss på det. När detta ljud inte ville upphöra, sade morfar slutligen: "Vänta tills i morgon, så skall jag bära hem benet och tacka för lånet". ^{Lade det, där han tagit det.} Nästa morgon var det morfar som bar tillbaka benet och ~~tackade för lånet.~~

ACC. N:R M. 12019:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Det var en gång en hop studenter i Lund, som hade rumlat om friskt på en krog. En av de värst påstrukna brukade alltid ta en genväg över en kyrkogård, när han skulle till sitt logi, och så gjorde han också nu. Det var mitt i natten, och i fyllan och villan snavade han på en hög med stenknutor, som följt med jorden, när en ny grav kastats upp under dagens lopp. Då säger studenten: "Möt mig i morgon kl. 12 på den och den krogen, så skall jag bjuda dig på en gök!" Tack så mycket" hördes en röst svara. Dagen därpå infann sig studenten vid utsatt tid på den bestämda krogen. Dit kommer också mycket riktigt en ståtlig karl i hög hatt och vita handskar och sätter sig vid studentens bord. De drack och skålade med varandra, och till slut, när den främmande mannen stiger upp för att tacka och ta farväl, säger han till studenten: "Möt mig i morgon natt kl. 12 i Lunds domkyrka, så skall jag bjuda dig på en toddy". Det lovade studenten, att han säkert skulle göra. På morgonen kände han sig illa till mods, när han påminde sig sitt förflugna löfte. Under dagens lopp uppsökte han en lektor, berättade hela historien för denne och bad om råd, hur han skulle göra. Denne rådde honom, att inte svika sitt löfte, men

ACC. N:R M. 12019: //

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

//.

lovade samtidigt, att han skulle följa med studenten vid det nattliga besöket i domkyrkan. Vid midnatt infann sig de båda utanför domkyrkan, där det var ljust och vackert i alla fönster. Lektorn stannade utanför, medan studenten gick in i kyrkan. Där var fullt upplyst och mitt på stora gången stod ett bord med två rykande toddyar. I detsamma står den främmande herrn från gårdagen framför honom. Han ser på studenten och säger: "Nu skulle vi egentligen ha druckit denna toddy, och därmed hade jag fått makt med dig. Men du har en trogen vän där utanför, som sänder upp varma förböner till Gud för dig, och därför kan jag inte göra dig någonting. Men låt du de döda vila i fred !".